

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoială —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Școala confesională și statul

Cluj, 20 Iulie 1919.

(z) Reprezentațiunea memorabilă a consistorului mitropolitan greco-oriental român pentru păstrarea neștirbită a școalelor confesionale românești de toate categoriile cu ajutor suficient de stat sunt momente atât de grăitoare, încât nu trebuie să mai pierdem multe vorbe, ca să demonstrăm însemnătatea legăturii organice strânse dintre școală și biserică, ca dintre mamă și fiică, și datorința patriotică a Consiliului Dirigent, să respecte și susțină din răputeri această organizațiune puternică a neamului românesc, care ne-a păstrat neștirbită nu numai legea și limba strămoșească, ci a veghiat neadormit să nu se stingă focul sacru al idealelor naționale, și a grăbit și promovat înfăptuirea lor. Căci nu trebuie să uităm indignarea și amărăciunea produse în sufletele credincioșilor bisericilor noastre ori de câteori se atentă la viața școlii; dragostea și spiritul de jertfă, ce izbucnește în popor ori de câteori eră vorba, de a ajuta școala și biserică, și apostolatul învățătorilor confesionali și agitațiunea generală ce se producea ori de câteori vreun satrap al guvernului călca pragul școlii românești, și își arăta pofta nesățioasă de maghiarizare și exterminare.

Școalele noastre confesionale au luptat până acum cu cele mai mari greutăți: cu lipsa de localuri, mobilier și mijloace de învățământ corespunzătoare timpului modern, cu lipsă de mijloace pentru salarizarea personalului didactic și înmulțirea lui după trebuință, cu lipsa de manuale corespunzătoare trebuințelor neamului românesc, cu silnica acomodare unui plan de învățământ aprobat de guvern și croit anume, ca să tâmpească poporul, învățându-l numai ungurește, și peste acestea toate cu descurajarea învățătorilor supuși vexațiunilor atât în seminar, cât și în școalele puse sub cel mai drastic și nepedagogic control din partea guvernului mașter.

Iar consistoarele noastre nu mai conteneau cu remonstrațiunile întru apărarea drepturilor autonome călcate în mod brutal prin mii de teripuri. Nu lipsiau natural nici frecări locale între preoți și învățători pentru întâietate și popularitate, și uneori și pentru chestii de ordin material.

Acum a sosit însă momentul, să se pună capăt tuturor greutăților, suferințelor și neînțelegerilor, să se curme luptele între biserică și stat, să se producă armonia necesară între preoți și învățători prin satisfacerea dorințelor și prin deslegarea terenelor de validitate morală în cadrul vieții publice, pentruca mama și fiica să închege familia cea mare a neamului prin sinceră conlucrare la fericirea lui vremelnică și veșnică.

Din aceste considerațiuni guvernul român, — credem noi — nu numai că nu va stărua să desființeze școalele confesionale, ci din contră le va ajuta pe toate căile și cu toate mijloacele să se susțină, și să se desvolte, redând chiar și școalele comunale confesiunilor preponderante respective.

Nu mai prin acest mijloc se cimentează și se stăpânește legătura dintre biserică și stat, și se scoate școala din vârtejul politice și curentelor zilnice, redându-se menirii sale adevărate, de a crește cetățeni cinstiți, frați adevărați, și neîmpărechiați, și mai ales feriți de contagiunea boalelor moderne socialiste — comuniste.

Congresul socialiștilor ținut în Sibiu, la 19 Ianuarie a. c., sub prezidiul unui membru al

consiliului dirigent, a hotărât ca punct de program în punctul 7: «Biserica și orice societate religioasă să fie declarate ca instituțiuni private, ear confesiunea fiecăruia să fie privită ca afacere personală. Despărțirea bisericii de stat, lăsând administrarea și conducerea ei în seama credincioșilor, confiscarea moșiilor bisericești și trecerea lor în proprietatea obștească. Moșiile acestea se vor da în arândă tovarășilor muncitorești, ear venitul lor se va folosi numai pentru scopuri culturale».

«8. Reorganizarea învățământului public. Statificarea și excluderea învățământului religios».

Ei bine. Groază ne cuprinde, când ne cugețăm, că asemenea program ar putea să pătrundă în sinul poporului nostru, și că el ar fi agreat și urmărit și din partea organelor noastre de guvernament.

Ori cât de democrați sântem, și ori câtă tendință de democratizare am dovedi noi, avem credința, că acest aluat acru, anarhist, ovresc — nu e permis să formeze pâinea de hrană a românului, căci aceasta îl înveninează și îl omoară. Cu atât mai puțin trebuie să pătrundă el în sanctuarul școlii și în inima învățătorilor noștri, cari chiar în interesul lor binepriceput ar trebui să se ridice ca unul, cu mic cu mare, în contra ideii de statificare. Biserica ca instituțiune sfântă, are durată veșnică, și alăturarea cu ea toate așezămintele ei se pot bucura de durată veșnică, pe când celelalte alcătuiri au numai durată vremelnică.

Așa și școala, ca să poată dura veșnic, trebuie să fie și să rămâie o instituțiune bisericască, pe care nu o pot desființa schimbările cele mai radicale din state.

Și cu bucurie constatăm, de pildă, susținându-se acest principiu mai la toate școalele confesionale; ba la Lugoj, la preparandia de fete, accentuându-se cu aplomb păstrarea caracterului confesional.

Nu mai la Brașov vedem o anomalie punându-se în coastele școlii reale și comerciale confesionale școale nouă de stat, *deși școalele acelea confesionale sunt întemeiate prin legăminte veșnice, cu blestem și afurisenie pentru ceice ar încerca să le desființeze*. O jumătate de veac au existat acele școale, și au înfruntat asalturi dușmane. Datorința poporului românesc este deci să le susțină și întregească, ca să poată exista, nu însă să le amenințe cu desființare prin înființarea școalelor de concurență similare de stat, de care până aci nu s'a simțit trebuință, și numai statul ungar înființase anume școalele sale în spatele școalelor confesionale românești, fără a le putea răpune pe acestea. Nădăjduim, că este la mijloc numai o neînțelegere și o necunoaștere a situațiunii, și această anomalie va fi înlăturată în curând prin funcționarea neajungătoare a școalelor confesionale sus amintite, și prin suprimarea școalelor proiectate de concurență, de prisos chiar. Și nădejdea noastră este cu atât mai întemeiată, cu cât școalele tuturor celorlalte confesiuni au rămas neatrinse, conform enunțațiunilor din adunarea națională dela Alba Iulia, e departe de noi chiar și gândul, că un guvern român ar putea față de școale confesionale române, ceea ce n'au culezat să facă guvernele maghiare.

În această nădejde ne întărește în sfârșit numele bun al acestor școale eluptat în 50 de ani și simțul de demnitate și de datorință nu numai al forurilor școlare din Brașov, cât mai

ales al consistorului din Sibiu, cari nu pot privi cu mâinile în sin încălcarea drepturilor lor autonome garantate cu atâta precauțiune chiar și pe seama celorlalte confesiuni neromânești.

Adevărat, că religia statului este cea ortodoxă română, dar statul în acțiunile sale nu poate fi unilateral, și la momentul dat ușor ar putea înclina pe partea principiilor socialiste, și în acest caz biserică și școală s'ar vede vedea primejduite chiar în condițiunile lor de viață.

Aceasta este pricina, pentru care stăruim noi cu trup cu suflet pentru păstrarea neștirbită a caracterului tuturor școalelor confesionale.

Marele Sfat Național

Viceprezidentul Marelui Sfat, dl Dr. T. Mihali, a rostit următoarea cuvântare de deschidere:

Domnilor membri ai Marelui Sfat Național! Azi, când după atâtea jertfe ce a trebuit să îndure poporul român în decurs de o mie de ani sub fosta domnie a Ungariei; când prin puterea lui de rezistență și cu ajutorul lui Dumnezeu, prin înțelepciunea conducătorilor și prin vitejia incomparabilă a soldatului român vedem îndeplinit aceea ce era de mult scris în cartea destinului și în inimile noastre și ale strămoșilor noștri: realizarea idealului unității naționale; azi, când vă văd adunați din toate părțile Ardealului, Bănătuului și fostele părți ungurene, ca adevărații reprezentanți ai poporului la a doua sedință epocală și istorică a Marelui Sfat Național, întreagă ființa mea, și cred că și a dvoastre, este cuprinsă de fericire, mândrie și satisfacție.

Se cuvine deci, ca să ne închinăm cu smerenie Dumnezeului popoarelor și al părinților noștri, dela care vine dreptatea, toată darea cea bună și tot darul desăvârșit, și să ne învrednicim de mila Lui, făcându-ne buni și drepti, ca recunoștință pentru ajutorul Său și îndurarea Sa, că am ajuns aceste zile fără păreche de mari și înălțătoare în istoria neamului nostru.

Domnilor, Nu sântem mai mult străini în țară străină, și de acum nu ni se vor mai aduce și impune legi străine! Sântem reprezentanții firești și adevărații fii ai poporului nostru, în consecință nici nu se poate presupune, că în activitatea ce o vom desvolta în crearea legilor și cârmuirea țării să fim mașteri față de acel popor, care ne-a dat viață și care e menit la un rol sublim în concertul de conlucrare a popoarelor lumii, în scopul progresului și atingerea idealului celui mai înalt, la care e chemată omenimea de pe pământ.

Domnilor, Poporul nostru și în trecut a avut bărbați providențiali, cari azi își dorm somnul veșnic, ale căror spirite saltă de bucurie pentru fericirea, ce nouă ne-a fost rânduit să o ajungem, — acum însă, în epoca luminii și a libertății, din îndurarea lui Dumnezeu are o întreagă pleiadă de bărbați luminați și pregătiți pentru săvârșirea clădirii trainice și glorioase a țării și măririi neamului și a țării sale mare, frumoasă și binecuvântată.

Vor binemerita dela națiune toți aceia, cari și-au pus energiile de muncă și înțelepciune în serviciul acestei mari și sfinte datorii.

Se cuvine deci, ca și cu această ocaziune să aducem omagiile noastre celor mai vrednici dintre factorii realizării visului nostru împlinit, în primul rând gloriosului și viteazului nostru rege Ferdinand I Domnul tuturor românilor și Augustei Sale soții, mult adoratei noastre Regine Maria, pe cari în săptămânile trecute am avut fericirea de a-i saluta în mijlocul nostru, aproape în toate părțile și centrele locuite de români. Să exprime deci și Marele Sfat Național omagiile sale de fidelitate, implorându-le dela Dumnezeu deplină sănătate și fericire până la cele mai adânci bătrânețe, de asemenea Prințului moștenitor și întregii familii regale!

Dar factorul executiv al înlăptuirii visului nostru este glorioasa armată română. Soldatul român blând dela firea sa, răbduriu, dar sever și energic în îndeplinirea datoriilor s'a îndeplinit cu sfîntenie marea menire și tot astfel o îndeplinește și astăzi, întru înlăptuirea și apărarea patriei noastre întregite. Armata română este și sentinela, care ca o stâncă de granit sta față contra tuturor atacurilor oardelor barbare bolșevice și contra curențelor distrugătoare, propagate de acestea, — dând dovadă, că este cea dintâi armată din lume!

Se cuvine deci, să ne închinăm memoriei eroilor români căzuți pe câmpul de luptă, iar pe cei din viață, cari și azi apără cu vitejie hotarele noului stat român, îi salutăm și îmbrățișăm cu toată căldura inimei noastre. Li asigurăm și cu această ocaziune, că prin legile ce voim a le înlăptui, și îndeosebi prin legea agrară, voim să le satisfacem în primul rând justele lor dorințe.

Să exprimăm cu această ocaziune mulțumirile și recunoștința noastră și celor rămași la vetrele lor, cari asemenea și-au împlinit datoria patriotică, și în aceste vremuri de cumpănă au știut să-și păstreze cumpătul și cuminența, susținând ordinea publică amenințată, prin ce întreg poporul românesc a dat dovadă lumii, că este un popor iubitor de ordine și vrednic de a fi unit într'un singur stat și deplin stăpân pe soarta lui.

Făcând o reprivire asupra evenimentelor înălțătoare, ce s'au petrecut dela memorabila adunare din Alba-Iulia, cu adânc regret trebuie să înregistrăm și evenimentul dureros, că prea iubitul și de toți veneratul nostru fost președinte al partidului național român și președintele Marelui Sfat Național ales la Alba-Iulia, George Pop de Băsești, în urma multelor emoții, ce a trebuit să supoarte a decedat la moșia sa din Băsești în 23 Februarie a. c. fiind înmormântat sub paza unei companii a armatei române, între gloanțele bandelor săcuesti. În istoria neamului românesc cu cinste va figura numele și activitatea lui, căruia Provedința

cerească i-a dăruit să poată vedea desrobirea neamului său, pe care atât de mult l-a iubit și pentru care atât de mult a jertfit. Precum vă este cunoscut, a avut o rară satisfacție sufletească, când la marea adunare dela Alba-Iulia, după ce a enunțat istorica hotărâre a unirii românilor din Ardeal, Ungaria și Bănat cu Regatul român, a exclamat cu profetul zicând: «Și acum slobozește Doamne pe robul tău, că au văzut ochii mei mântuirea neamului meu».

Asemenea am îndurat o pierdere grea prin moartea fostului protopop și deputat Vasile Damian, care a luptat o viață întreagă în cinste și omenie pentru binele neamului, și prin tragica moarte a lui Ion Ciordaș, răpus de hordele ungurești.

Împlinim deci o sfântă datorie, când în această ședință ne închinăm vredniciilor și memoriei scumpului nostru președinte George Pop de Băsești și celorlalți decedați, propunând să eternizăm aceasta și în procesul verbal al ședinței de azi.

Țin de dreaptă și cuvenită datorie, ca din acest for competent să aducem mulțumirile noastre Consiliului Dirigent pentru munca sa trează și energică în conducerea grea a afacerilor de organizare și guvernare, precum și tuturor celorlora, cari și cu jertfe au aflat de bine să primească funcțiuni, prin ce — cu toate neajunsurile și greutatea începutului — azi putem zice, că s'a pus baza organizării de stat în ținuturile desrobite.

Apelez din tot sufletul meu la toți cei prezenți, precum și la cei cari nu au putut participa la această ședință, apelez la toți frații de pretutindenea, că acum mai mult ca ori și când, să pună la o parte toate animositățile și în curat și sfânt avânt sufletească, cu neastâmpărat dor de muncă să clădim armonios și trainic temelile de mărire și glorie a patriei noastre scumpe și a neamului nostru.

După aceste revenind la scopul adevărat al conchemării marelui Sfat, știți din convocatorul lansat, că cele mai cardinale chestii, asupra cărora aveți să vă roștiți, sânt proiectele de lege agrară și de lege electorală. Proiectele legii agrare și a legii electorale sânt cele mai importante chestii ale noului stat român întregit. Dela rezolvirea lor potrivită depinde în mare parte organizarea și consolidarea noului stat român.

Deci Vă veți pune toată năzuința și cunoștințele dvoastră spre a găsi modul și calea cea mai potrivită în alcătuirea dreaptă și nimerită a acestor legi.

Implor ajutorul bunului și atot-puternicului Dumnezeu, ca să ne lumineze mințile, pentru ca să putem crea și înlăptui aceste legi conform intereselor binepricepute ale noului stat român întregit, spre îndestulirea și fericirea mult încercatului nostru popor.

Vă salut, domnilor, cu tot dragul sufletului meu.

Declar ședința Marelui Sfat Național român din Ardeal, Bănat și fostele părți ungurene de deschisă!

Marele Sfat a trimis următoarea telegramă:

Majestății Sale Regelui Ferdinand I.

Marele Sfat Național ales din adunarea neamului dela Alba-Iulia, întrunit astăzi pentru desbaterea reformei electorale și agrare ce va realiza, călăuzit de îndrumările civilizației și ale democrației, exprimă Majestății Sale Regelui Ferdinand, oma-

giile de respectuoasă supunere a poporului român din Ardeal, Bănat și părțile ungurene.

Pământul desrobit și apărut de viteaza armată română, sub înțeleapta și glorioasa conducere a Majestății Voastre, se consolidează astăzi într-o viață națională de stat, clădită pe temelia trainică a energiilor populare descătuseate. România întregită în hotarele ei firești, mergând înainte pe drumul muncii, cinstei și dreptății, va binecuvânta domnia aceluia, care a înțeles și ascultat voința neștrămutată a poporului Său, în zile de grea cumpănă.

Să trăiți, Sire, pentru strălucirea viitoare a neamului românesc, Să trăiască Majestatea Sa Regina, Augusta Doamnă a tuturor românilor. Să trăiască dinastia națională a României Mari.

(ss) **Iuliu Maniu**

Președintele Consiliului Dirigent.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (Modificată)

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc., vor comunica, colporta, comenta, în orice chip, știri fie adevărate, fie înmaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, sau trăda, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de război

Ședințele Marelui Sfat

In 29 Iulie 1919: Ședința a doua s'a deschis d. a. la ora 5.

Șeful resortului de agricultură și comerț, dl Bontescu, propune să se aleagă o comisiune în chestia reformei agrare.

Această comisiune se alcătuiește din următorii membri: T. Mihali, I. I. Papp, D. Radu, V. Suciu, Ant. Mocioni, N. Bălan, S. Dan, I. Pap, R. Velican, S. Badea, Ionel Pop, C. Steer, P. Roșca, E. Goga, T. Mălai, N. Oprean, V. Moldovan, N. Borzea, P. Cioban, U. Păteanu, A. Borcuța, G. Grădinar, C. Teculescu, P. Corneanu, I. Groșoreanu.

La propunerea făcută de dl I. Suciu, se alege următoarea comisiune, însărcinată să raporteze în chestiunea reformei electorale:

R. Ciorogariu, I. Hossu, P. Andrei, N. Ivan, A. Ghidiu, E. Dăianu, S. Mică, A. Ilea, I. Chiș, P. Dan, A. Imbroane, I. Mihu, N. Șerban, V. Saftu, Iustin Pop, I. Coroianu, I. Harșa, C. Bucșan, O. Tăslăuanu, G. Popescu, I. Nedelcu, G. Popovici, L. Gheorghevi, I. Receanu, I. Ciser.

Dl V. Goldiș, ministru fără portofoliu, raportează despre însărcinarea delegațiunii, care a prezentat Majestății Sale Regelui hotărârile adunării naționale dela Alba-Iulia, și citește mesajile și decretul-lege privitoare la Unire. — Raportul se trece în procesul verbal al ședinței.

Dl A. Bârseanu propune să se voteze mulțumiri delegației, care a dus Suveranilor actul de Unire.

Dl Oanea propune să se desbată întâi proiectul de reformă electorală și să se fixeze ziua alegerilor.

Dl Maniu este de aceeaș părere, ca să se discute reforma electorală înaintea reformei agrare; alegerile însă nu se pot fixa de pe acum, ci după cum vor permite împrejurările.

Vice-președintele, dl Mihali, după aceasta ridică ședința la ora 6¹/₂.

In 30 Iulie 1919: Se deschide ședința la ora 11 a. m.

După citirea procesului verbal din ședința precedentă, dl I. Suci, propune stabilirea unei diurne de 60 coroane pentru membrii Marelui Stat, — afară de cei cu locuința în Sibiu, — și indemnizație de călătorie.

Raportul comisiei de cooptare. Raportor: dl Bancu. Membrii cooptați sânt:

Țărani: G. Filep, Sântău; Ș. Boroș, Săcele; G. Indre, Vezeud; I. Iremia Dancăș, Rășinari; I. Bucur, Turda; Romul Taflan, Beclean; D. Nica, Moroda; V. Leza, Ticvanu Mare; Ioan Stan Herța, Vidrasău; Mihai Vasiescu, Lipova; Dănilă Vicaș, Bihor.

Invățători: Iuliu Vuia, I. Vidu, T. Mureșan, Macedon Linul, Al. Pop, Tr. Șuteu, Șt. Popovici, Candid Popa, D. Lăpădat, D. Popovici, Pavel Dârba, T. Bucurescu, G. Lipovan.

Medici: Dr. Pompiliu Nistor, Dr. Al. Pop, Dr. Iuliu Moldovan.

Ingineri: Stan Vidrighin, Eugen Muntean, Aurel Stoica.

Publiciști: Ioan Agârbicean, I. U. Soricu și Zaharia Bârsan.

Iacob Popa vicar, Făgăraș; Dr. P. Poruțiu, Ioan I. Vulcu comerciant, Partenie Cosma, C. Comșa Ilie Câmpian, protopop, Dr. Cornel Cornean, C. Pavel, Ștefan Roșian, Alexandru Ciura.

Din partidul socialist-democrat: P. Buciumeanu, Tiron Albani, T. Moga, Emil Isac și V. Roman. —

Dl V. Costea, învățător, propune să fie cooptat și dl Dr. Amos Frâncu din Cluj.

Propunerea este susținută de dnii N. Șerban și E. Dăianu, și este combătută de dnii A. Vlad și I. Maniu.

Incidentul se închide. Dl Mihali anunță ședința proxima pentru ziua următoare la ora 4 d. a.

In 31 Iulie 1919: Ședința a patra o deschide la ora 5 d. a. dl A. Bârseanu. Se verifică procesul verbal al ședinței precedente.

Prezidentul comunică: Dl Dr. Ion Mihai renunță la alegerea sa de membru al Sfatului. Se acordă concediu dlui V. Tordășianu.

Se citește telegrama de salut, trimisă de sfatul național sâsesc. E primită cu aplauze și aclamări.

Se stabilesc modalitățile de votare cu unele modificări, conform regulamentul interior al Adunării deputaților (Cap. VIII. Art. 78—86).

La propunerea dlui I. Maniu se alege o comisiune, care va raporta asupra chestiunii despre exercitarea dreptului electoral din partea oficialilor Consiliului dirigent.

Comisiunea însărcinată cu examinarea proiectului de reformă electorală, n'a putut încă să-și termine lucrarea.

Ședința se ridică la ora 6-10.

In 1 August 1919: Ședința a cincea este deschisă la ora 10-30 prin vice-prezidentul T. Mihali.

După citirea și verificarea procesului verbal din ședința trecută, prezidentul comunică telegrama răspuns a prim-ministrului I. Brătianu, trimisă în numele guvernului român, care nu se îndoiește, că reforma agrară și electorală, ce preocupă acum sfatul național, va contribui la desăvârșirea marelui opere de unire. Telegrama dela București este acoperită cu lungi aplauze.

Prezidentul Consiliului dirigent, dl Maniu comemorează în calde cuvinte pe răposatul George Pop de Băsești. Adunarea hotărăște, ca în onoarea ilustrului răposat, să nu se întregească, în actuala sesiune, locul devenit vacant de prezident al Marelui Sfat național.

Dl V. Saftu, raportorul comisiei despre exercitarea dreptului electoral din partea oficialilor Consiliului dirigent, propune ca toți membrii aleși în sfatul național pe temeiul hotărârilor dela Alba-Iulia, să-și poată exercita acest drept, în cazul când nu este vorba de vot de încredere. Se primește.

Dl C. Bucșan raportează asupra proiectului de reformă electorală.

Se desfășoară o vie dezbateri. Iau cuvântul: dna Nora Lemeny, dnii: șeful de resort Jumanca, Val. Roman, Dr. Pățeanu, I. Matei.

Ședința se sfârșește la ora 1 și 10 minute.

A șasa ședință se ține în aceeași zi d. a. la ora 5.

Viceprezidentul, dl T. Mihali arată, că Sămbătă (în ziua Sf. Proroc Ilie) înainte de a-mearzi se va oficia, în catedrala Sibiului și în

biserica gr.-cat. din acest oraș, un parastas pentru membrii răposai ai Sfatului național și pentru eroii căzuți la front.

Se continuă discuția asupra proiectului de reformă electorală. Vorbesc dnii: C. Lucaci, O. Goga, șeful de resort I. Suci și alții.

Ședința durează până la ora 8 seara.

Comunicat oficial

— din 29 Iulie 1919 —

Frontul de ost: Schimb de focuri de armă și mitraliere și tun.

Frontul de vest: Trupele noastre au ocupat pe dreapta Tisei localitățile: Tardos-Szobny-Takta-Szoda-Takta-Harkany-Tisa-Lucs și Orokto.

Orașul Solnoc este în flacări.

Operațiuni sânt în curs.

Pierderi, — Răniți: Maior Grecescu Ion, Maior Marinescu Victor, Căpitan Leniency Nicolae, Locot. Nistor Gheorghe, Locot. Barca Alex., Locot. Folbert Carol, Locot. Aniței Vasile, Locot. Păsărică Alex., Sub-Lt. Traian Haneș.

Dispăruți: Sub-Lt. Pop Corneliu (senior).

Marele Cartier General.

Știrile zilei

Doxologie. Luni în 22 Iulie (4 Aug.) în ziua Sfintei Maria Magdalena, s'a ținut în biserica catedrală din Sibiu rugăciune de mulțumită pentru Maiestatea Sa regina Maria, cu prilejul aniversării zilei Sale natale.

Au luat parte la serbare armata aflătoare în Sibiu, cu domnii generali în frunte, membrii Consiliului dirigent și ai directoriilor civile și orașenești.

Serviciul divin l-a săvârșit părintele protopop Dr. Ioan Stroia, și dl asesor consistorial Lazar Triteanu, din partea clerului nostru a participat Preasfinția Sa Părintele Episcop Miron Cristea și ceilalți preoți aflători în Sibiu.

Părechea domnitoare în Ardeal. Maiestățile Lor Regele Ferdinand și Regina Maria au plecat în 29 Iulie a. c. seara la ora 10 și jumătate dela Cotroceni la Oradea mare.

Trupele noastre înaintează biruitoare în Ungaria. Victoria lor este sărbătorită și în Praga și în Roma; — în ambele orașe s'au arborat drapele naționale românești alături drapelelor aliaților. S'au oficiat în biserici servicii divine.

În orașele prin care trec trupele noastre, soldații români sânt bine primiți de poporul maghiar, care vede într'înșii pe salvatorii săi de sub teroarea bolșevicilor.

Femeile și dreptul de vot. O delegație de femei s'a prezentat Joi la prezidentul Consiliului dirigent la dl I. Maniu și i-a înmănat un memoriu în chestiunea drepturilor politice pe seama femeilor. Dna Nora Lemeny, membră în Sfatul național, adresându-se prezidentului Consiliului dirigent, l-a rugat să sprijinească memoriul înaintat către sfatul național, cu atât mai ales, că adunarea dela Alba-Iulia a proclamat principiul dreptului de vot și pentru femei. Dl Maniu, în răspunsul său, a accentuat, ca Constituanta ce se va întruni la București, va hotărâ și asupra drepturilor politice ale femeilor.

Conscrierea alegătorilor în Sibiu. Dala comisiunea de conscriere primim: În 1 August a. c. se începe conscrierea alegătorilor pentru adunarea deputaților și pentru senat. Organele încredințate cu lucrarea aceasta vor trece dela casă la casă. Poporațiunea este invitată a preveni organele numite și a le da toate datele cerute, privitoare la persoane bărbătești născute înainte de 19 August 1898, și adevă: Numele de familie și de botez, Anul nașterii, Ocupațiunea, și timpul de când se află în Sibiu. Datele acestea trebuie pregătite înainte, ca în absența persoanelor de acasă, comisiunea totuși să le poată primi prin mijlocirea proprietarului sau a îngrijitorului de casă.

Inscrierile la liceul «Timotei Cipariu» în Ibașfalău se fac în zilele de 1—15 August a. c. Elevii se vor prezenta la direcțiunea liceului împreună cu părinții sau tutorii lor, aducând actele obișnuite. Taxa de înscriere și jumătate didactru (cor. 100) se plătește la înscriere. Elevii săraci și cu progres bun pot cere scutire de didactru. Cereri pentru primirea în Internatul de lângă liceu se primesc până la 1 Septembrie a. c. Direcțiunea liceului.

Crai Nou. A apărut numărul dublu 12—13 din revista Crai Nou. Cuprinde material ales și interesant, în proză și versuri. Bucăți scrise de: I. U. Soricu, Gh. Bran, Z. Sandu, I. Berghia, Maiorii Brăescu și Cârtescu, N. Cibin, I. Tolea, Tr. Scorobet și L. Costin. — Numărul dublu costă 1 Leu. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Să se fearbă apa de beut! Consiliul orașului Sibiu recomandă locuitorilor din acest oraș să fearbă apa de beut, de oarece în urma ploilor apa aceasta conține un număr sporit de microbi.

Povești fără tălc. Sub titlul acesta au apărut interesante patru povești în Cărțile Poporului, de Ioan Georgescu. Prețul?

Bumbac pentru industria de casă a sâtenilor. Cu privire la comanda de bumbac, Federația «Infrățirea» aduce la cunoștință preoților, învățătorilor și intelectualilor dela sate, cari i-au trimis conspecte, ori voiesc să cumpere bumbac în comun, următoarele:

Conform informațiilor, ce le avem, prețul de unitate pentru 1 pachet de bumbac englezesc à 4 Kgr. 535 gr., calitate superioară, se fixează deocamdată cu 200 Lei loco Sibiu.

Dacă cu ocaziunea cumpărării se vor putea obține prețuri mai mici, ca cele de azi, după detragerea costului bumbacului și a cheltuielilor diferința până la 200 Lei va fi restituită cumpărătorilor.

Dacă cumpărarea peste tot nu va succeda, sumele anticipate vor fi restituite cumpărătorilor fără detrageri și fără dobânzi.

Totodată ținem să spunem, că între condițiile grele de transport de azi, nu ne putem angaja la termene fixe în ce privește executarea comandelor.

Vă rugăm să grăbiți cu încasarea banilor dela sâteni, spre a putea cumpăra bumbac din cele dintâi transporturi, pentru că numai așa ar putea să-l aibă în lunile de toamnă, pe când termină cu munca câmpului. În tot cazul până la 31 August n. vă rugăm să depuneți la casa federației «Infrățirea» din Sibiu (str. Brukenhtal Nr. 17) toate sumele încasate, cu o listă în care să fie trecut în mod colectiv numărul pachetelor comandate cu Nrii bumbacului de urzeală, cu Nrii bumbacului de băteală arătând totodată, dacă cumpărătorul dorește bumbac nălbît ori nenălbît. — Cu deosebită stimă: «Infrățirea.»

De pe vremea nemților. Academia de medicină din Paris a delegat un specialist să anchezeze efectele morale și fizice produse asupra copiilor din Franța invadată de nemți: Goniau cioarele de pe sămănături, culegeau urzici pentru industria textilă, măturau străzile, grajdurile, cărau alimente și munițiuni, adăpau vitele.

Acestea au produs o creștere a mortalității cu 30 la sută mai mult față de anii dinaintea războiului; o considerabilă întârziere a dezvoltării (în general cu doi ani), a greutatei, a pieptului, a staturii. Rachitismul și tuberculoza sânt în floare; jumătate din ei sînt răiși.

Consecințe morale: indisciplina, lipsă de atracție și încordare, schimbare de caracter, alterarea simțului moral etc.

Ca și la noi...

(Sf. T.)

«Hiena». A apărut Nr. 15 al revistei de polemică politico-literară: «Hiena» redactată de dnii Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu, cu prețioasa colaborare a mai multor literați și publiciști români. În acest număr «Hiena» continuă a discuta cu vigoare toate problemele noastre politice și sociale. Străină de orice gupare politică și de oricare cenanu literar sau artistic, privește cu independență mișcările intelectuale din țară. Numeroase cronici literare, artistice și sociale completează variatul sumar. Exemplarul 24 pagini, cu numeroase deseme, costă 50 bani.

Nr. 286/1919 prot.

(189) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a Călian, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post, sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salariului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post, au a-și înainteză suplicile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului, până la termenul sus indicat, și cu prealabila încuviințare a acestuia, a se prezenta în parohie în vre-o Duminică sau sâmbătoare, ca să facă cunoștință cu poporul.

Cluj, la 1 Iulie 1919.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. în înțelegere cu comitetul parohial.

Tulu Roșescu
protopop.

Nr. 73/1919.

(184) 1—3

Concurs

În conformitate cu rezoluția Ven. Consistor din 2 Iulie a. c. Nr. 4865 Bis., pentru întregirea postului al doilea de paroh în parohia de clasa I-a Arada, tractul protopresbiterial al Câmpenilor, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post își vor trimite petițiile instruite conform legii subsemnatului oficiu în termenul arătat și cu observarea dispozițiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Alesul paroh va fi dator a se îngriji și de trebuințele sufletești ale credincioșilor din crângul Mătăsești, servind acolo sfta liturgie tot în a doua Duminică.

Câmpeni, la 8 Iulie 1919.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu
adm. protopop.

Nr. 232/1919.

(188) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresți din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Ghernesig, cu salariu de 400 cor., dela popor și dela comuna bisericească. Restul întregire dela stat.

2. Iclandul-mare, cu salariu de 800 cor., dela popor 600 cor. și dela comuna bisericească 200 cor. Restul dela stat.

3. Medesfalău, cu salariu de 600 cor., dela comuna bisericească 400 cor. și dela popor 200 cor. Restul întregire dela stat.

4. Veța, cu salariu de 400 cor. dela popor și dela comuna bisericească. Restul întregirii dela stat.

În comunele Ghernesig, Medesfalău și Veța învățătorii sânt îndatorați a ocupa și postul de cantor.

Pentru toți învățătorii se asigură cuartir și grădină în natură ori relut în bani.

Învățătorii, cari vor fi instituți, sânt datori să instrueze și în școala de repetiție și în Duminică și sâmbătoare să conducă copiii la biserică și să cânte cu ei în cor la sf. liturgie.

Cererile instruite pe baza normelor în vigoare sânt a se așterne în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterial, având concurenții ca înainte de alegere să se prezente poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Târgul-Murășului, la 30 Iunie 1919.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Târgul-Murășului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Russu
protopop.

S'a redeschis atelierul

o tehnic de dentist o

E. DIEKER

(199) 1—3

Cercetați

depozitul de mărfuri al Federației „Infrățirea” Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17. Asortiment nou: pânză americană, zefiruri, tenisflanel, cretoane (stambă), marchizeturi, cașmir, panama, broche, stoffe și alte mărfuri. (200) 1—1

Prețuri moderate!

Nr. 259/1919 prot.

(183) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. rom. din Sibiu sub. inferior (jud. Sibiu) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumente împreunate la acest post sânt:

1. Salar fundamental, din care se va solvi 600 cor. din fondul Universității săsești, 400 cor. din alozii, 200 cor. din repartitie dela popor, iar restul dela stat.

2. Locuință deplin corespunzătoare, cu grădina aflătoare în curtea școlii.

3. 1½ stângini de lemne de foc.

Învățătorii instituți la acest post sânt obligați a ține în Duminică și sâmbătoare o strană în biserică, a avea cunoștințe muzicale pentru a instrui un cor bisericesc din băieții din parohie și a ține școala de repetiție.

Concurenții sânt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare în biserică până la expirarea concursului spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești.

Cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescrise sânt a se înainta oficiului protopresbiterial tractual.

Sibiu, din ședința comitetului parohial, ținută la 6/19 Iulie 1919.

Ilie Stanciu
preș.

Nicolae Simtion
I Epitrop.

Văzut:

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 142/1919.

(175) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. Vima mare din protopresbiteratul Cetății de piatră public concurs cu termen de 30 zile în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenții să-și înainteză petițiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în termenul fixat, și pe lângă observarea restricțiilor §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii să se prezinte în vre-o sâmbătoare în biserică din Vima-mare ca concurenți.

Lăpușul-unguresc, 31 Mai 1919.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului «Cetatea-de-piatră» în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Doi băieți

cu școală românească și deplin sănătoși se primesc imediat ca elevi în Tipografia arhiepiscopale din Sibiu.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Marti și Miercuri: *Lulu*, film vestit, în primul rol cu Erna Morena.

Începutul la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Marti și Miercuri: *Haiduceasa*, mare film, cu Henny Porten.

Începutul la ora: 9 seara.

«Lumina» instlt. de credit și econ., Sibiu

AVIZ

Aducem la cunoștință deponentilor noștri, că cu începere din 15 August a. c. se reduc interesele după toate depunerile la institutul nostru la 2% interese.

Darea după interese o plătește institutul.

2—2 (198)

Direcțiunea.

(191) 1—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de învățător la școala tractuală din Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Dotația împreună cu acest post este:

1. Salariul prescris de lege, din care 1200 cor. se achită din fondul școlar, ear restul este întregire dela stat votată.

2. Cuartir în natură și grădină, — sau relutul prescris de lege.

Se observă că alesul învățător întucât va fi în stare să instrueze și conducă cor bisericesc și de concerte, va fi ales dirigent al Reuniunii de cântări din Dobra și va primi o remunerație anuală de 400 cor.

Dobra, la 8/21 Iulie 1919.

Comitetul protopresbiterial.

Ioșif Morariu
protopop.

Nr. 11/31919 prot.

(178) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr.-ort. română din Coveș, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. 600 cor. salariu fundamental plătit în rate lunare anticipative prin repartitie dela popor

2. Întregirea și cvincvenalele legale dela stat, pe cari le-a avut și fostul învățător I. Bucur.

3. Cuartir natural în edificiul școlii.

La alt cuartir sau relut de cuartir comuna nu se obligă.

4. Grădină prescrisă de lege, în natură.

5. Învățătorul ales ie obligat, a instrua elevii școlii de toate zilele și de repetiție, a cerceta biserica în Duminică și sâmbătoare cu elevii și a cânta la sf. liturgie.

Cei ce pot forma cor cu elevii sau tinerimea adultă, vor fi preferiți și deosebit remunerați.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor ajustate cu documentele cerute de lege oficiului protopresbiterial în Agnita până la termenul sus indicat, și să se prezinte în vre-o Duminică sau sâmbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Agnita, în 2/15 Iulie 1919.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.